

21 Ιουλίου 2019

Η εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο και ο Αττίλας Ι

Επιστήμες / Ιστορία

Ιωάννης Ζαμπάρτας, Υποστράτηγος ε.α.

Στις 5 το πρωί του Σαββάτου, 20 Ιουλίου 1974, αρχίζει η τουρκική εισβολή. Χωρίς την παραμικρή ενόχληση, τουρκικά πολεμικά πλοία αποβιβάζουν στρατιωτικές δυνάμεις στην ακτή «Πέντε Μίλι», δυτικά της Κερύνειας, ενώ τουρκικά αντιτορπιλικά βάλλουν εναντίον στρατιωτικών στόχων.

*«Έρθεν ο Τούρκον ο κακόν
κι εκόνεψεν στην χώραν».
Δημοτικό του Πόντου*

Ταυτόχρονα, πολεμικά αεροσκάφη κτυπούν το αεροδρόμιο Λευκωσίας, το στρατόπεδο ΕΛΔΥΚ και άλλες εγκαταστάσεις, ρίπτονται δε αλεξιπτωτιστές στον τουρκικό θύλακο Λευκωσίας-Κερύνειας και σε άλλες στρατηγικές περιοχές. Ενώ συνεχίζεται η απόβαση, πραγματοποιείται μεταφορά αλεξιπτωτιστών στις ακτές της Κερύνειας με ελικόπτερα. Τα συντονισμένα πυρά των πολεμικών πλοίων και οι ακατάπαυστοι αεροπορικοί βομβαρδισμοί μεταβάλλουν την στενή πεδιάδα, μεταξύ Πανάγρων και Κερύνειας, σε κόλαση πυρός.

«Αττίλας Ι»

Το Προεδρικό Μέγαρο της Κύπρου πυρπολημένο.

Έτσι άρχισε η επιχείρηση στην οποία οι ίδιοι οι Τούρκοι έδωσαν την κωδική ονομασία «Αττίλας» - από το όνομα του βασιλιά των Ούννων, που ήταν γνωστός για την βάνουση και κατακτητική του δράση και πέρασε στην ιστορία ως «Μάστιγα του Θεού».

Η εισβολή αιφνιδίασε τόσο την πραξικοπηματική κυβέρνηση της Κύπρου, όσο και την χούντα της Αθήνας, που για αρκετές ώρες απαντούσε στις αγωνιώδεις αναφορές του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Φρουράς (ΓΕΕΦ) με την εντολή να μην υπάρξει καμία αντίδραση γιατί επρόκειτο για ασκήσεις!

Παρά την αναποφασιστικότητα και την απραξία των πολιτικών ηγεσιών Ελλάδας και Κύπρου, οι Αξιωματικοί και Οπλίτες της Εθνικής Φρουράς και της ΕΛΔΥΚ πολέμησαν με απaráμιλλη ανδρεία, εντελώς ακάλυπτοι από πλευράς αεροπορικής υποστήριξης και κάτω από άνισες, σε όλους τους τομείς, συνθήκες.

Το στρατιωτικό καθεστώς της Αθήνας, αφού έχασε τελείως τον έλεγχο της κατάστασης, αναγκάστηκε στις 23 Ιουλίου να εγκαταλείψει την εξουσία, την οποία ανέλαβε η «Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας». Παράλληλα, ο Νίκος Σαμψών

παραιτήθηκε. Καθήκοντα Προέδρου ανέλαβε, λόγω απουσίας του Μακαρίου, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Βουλής Γλαύκος Κληρίδης.

Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις συνεχίζονταν. Αργά την νύκτα της 20ής Ιουλίου, οι Τούρκοι εγκατέστησαν ένα μικρό προγεφύρωμα στο «Πέντε Μίλι», ενώ συμπύχθηκαν στον θύλακο της Λευκωσίας ύστερα από αιματηρές μάχες με την ΕΛΔΥΚ.

Μόνο την άλλη μέρα, 21 Ιουλίου, οι Τούρκοι μπόρεσαν να σταθεροποιήσουν τις θέσεις τους και να επεκτείνουν το προγεφύρωμά τους, ενώ γενικεύονταν οι μάχες κατά μήκος του δρόμου Πανάγρων-Κερύνειας, στην διαχωριστική («πράσινη») γραμμή, στην περιοχή παρά το αεροδρόμιο, στο χωριό Κιόνελλι και σε όλους σχεδόν τους θυλάκους. Πολλές περιοχές, ελεγχόμενες από τους Τούρκους, περιήλθαν στα χέρια των Ελληνοκυπρίων. Οι Τούρκοι, σφάζοντας, καίοντας, λεηλατώντας και βιάζοντας, προχωρούσαν προς την Κερύνεια.

Οι εισβολείς, παρά τους συνεχείς και σφοδρούς βομβαρδισμούς και τις ρίψεις αλεξιπτωτιστών, δεν μπόρεσαν να καταλάβουν το στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ και το αεροδρόμιο Λευκωσίας. Οι Ελλαδίτες υπερασπιστές των περιοχών, με ανυπέβλητο θάρρος, ηρωϊσμό και αυταπάρνηση, κατόρθωναν ν' αποκρούουν τις εχθρικές επιθέσεις, προσφέροντας θυσίες αίματος στον βωμό της ελευθερίας του νησιού. Οι άνδρες της Εθνικής Φρουράς, μαχόμενοι με την ίδια ανδρεία και προσφέροντας τις ίδιες θυσίες, εξουδετέρωσαν όλες τις κινήσεις των Τούρκων και επιχείρησαν κατάληψη των οχυρών του Αγίου Ιλαρίωνα.

Όταν, ύστερα από συνεχείς συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, οι δύο πράξεις συμφώνησαν κατάπαυση του πυρός για τις 16.00 της 22ας Ιουλίου, οι Τούρκοι κρατούσαν ένα μικρό μόνο τμήμα από το Κέντρο Πορφύρη, πέντε μίλια δυτικά της Κερύνειας, μέχρι τον Άγιο Γεώργιο. Μόνο μετά την παύση των εχθροπραξιών προωθήθηκαν, ύπουλα και παράσπονδα, προς την Κερύνεια, που την βρήκαν ανυπεράσπιστη και την κατέλαβαν, προωθώντας τις θέσεις τους και ανατολικότερα, ως την τοποθεσία Παχύαμμος. Στις 25 Ιουλίου κινήθηκαν για την κατάληψη του αεροδρομίου Λευκωσίας που βρισκόταν υπό τον έλεγχο του ΟΗΕ, χωρίς να το κατορθώσουν, χάρη στην αντίδραση των ανδρών της ειρηνευτικής δύναμης.

Κύματα προσφύγων συρρέουν στην Λευκωσία και σε άλλες πόλεις από την περιοχή της Κερύνειας, ενώ οι Τούρκοι παραβιάζουν συνεχώς την εκεχειρία συνεχίζοντας τους βομβαρδισμούς και βελτιώνοντας τις θέσεις τους.

Οι κρατούμενοι στην Λεμεσό, περίπου 1.700 Τούρκοι αιχμάλωτοι πολέμου,

μεταφέρονται και εγκαθίστανται στις αίθουσες των σχολείων για την καλύτερη διαβίωσή τους.

Στις 4 Αυγούστου 1974, διορίζεται αρχηγός της Εθνικής Φρουράς ο υποστράτηγος Ευθύμιος Καραγιάννης, ενώ την ίδια μέρα, ο Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός ζητεί τον τερματισμό των βιασμών γυναικοπαίδων και των σφαγών και βανδαλισμών σε βάρος των Ελλήνων στις κατεχόμενες από τους Τούρκους περιοχές.

Παρ' όλο που η συμφωνία κατάπαυσης του πυρός βρισκόταν σε ισχύ, μεγάλη δύναμη των τουρκικών στρατευμάτων με υποστήριξη πυρών πολεμικών πλοίων επιτέθηκε στις 6 Αυγούστου εναντίον της Λαπήθου και του Καραβά, καταλαμβάνοντας τον τελευταίο. Την άλλη μέρα, οι εισβολείς βάλλουν εναντίον των χωριών Βασίλειας, Αγριδακίου, Κοντεμένου, Σκυλλούρας και Λάρνακας Λαπήθου.

Στις 8 Αυγούστου, οι Τούρκοι πυροβολούν κατά μήκος της «πράσινης γραμμής» Λευκωσίας και, στις 10 Αυγούστου, λεηλατούν το λιμάνι της Αμμοχώστου.

<http://bit.ly/2StDr7H>